

AMERIŠKA DOMOVINA

AMERICAN IN SPIRIT FOREIGN
IN LANGUAGE ONLY

AMERICAN HOME

SLOVENIAN MORNING
DAILY NEWSPAPER

CLEVELAND, O., WEDNESDAY MORNING, MAY 27, 1942

LETO XLV. — VOL. XLV.

Govor ge. Furlanove v nedeljo v SND v Clevelandu

...lala sem v Ameriški domo-
...da pričakujete od nas popi-
...skega skrajno nevarnega go-
...nja iz Jugoslavije v Ameri-
...Morda boste razočarani, če
...vom povedala, da nismo bi-
...bombardirani niti torpedi-
...ni od nas so preživeli tudi
...vendar pa lahko verjamete,
...bilo tudi naše trpljenje ne-
...no. Kaj se je godilo zadnja
...Evropi, to veste dobro, to-
...morda vas vse ni zadelo tako
...nas, ki smo bili tam blizu
...z grozo v srcih gledali po-
...ki se nam je bližala. Vsaka
...držav, ki je bila na tem,
...podeže, je upala, da ne pride
...Tudi nam se je od časa
...pojavila brezupna misel,
...pošasti prej konec, predno
...do nas. S stisnjenimi zob-
...gledali vlake premoga, ži-
...sa, ki so jih odpremljali
...in Nemčijo. Naši so
...meje in mi smo se ve-
...naske najmanjše utrdbe, ki
...vedeli zanjo. Imeli smo
...mo željo, da bi se mogli
...da bi kakorkoli pomagali
...rambi. Nikoli nisem bila
...rbena žena.

...kega upanja na rešitev. Ljudje
...so trpeli, molili in kleli, in se
...oklepali vsake upa polne besede.
...Po novem letu 1941, so posta-
...jali dnevi čimdalje bolj temni.
...Moj mož je imel prijatelja na
...univerzi, tujca, s katerim sta
...mного govorila o dogodkih, ki
...prihajajo. In ta ga je nekoč
...vprašal: "Kaj bo s teboj, če pod-
...piše Jugoslavija pakt s Hitler-
...jem in Mussolinijem?" Ta pro-
...fesor je dobro vedel, kako smo se
...morali umakniti pred fašisti iz
...Trsta v Ljubljano, kako moj
...mož ni nikoli stopil za korak s
...poti prepričanja, da je demokra-
...cija edini človeka dostojni način
...življenja in edini red, v katerem
...lahko najde slovenski narod in
...Jugoslavija možnost obstoja,
...procvita in razmaha. Ta prijate-
...lj mojega moža je natančno
...vedel, kaj mojega moža čaka v
...primeru, da Jugoslavija kapitu-
...lira brez boja. In kakor mimo-
...grede ga je vprašal: "Ali bi ho-
...tel v tem slučaju ven?" Moj mož
...se je smejal in rekel: "Vidiš, saj
...je itak vseeno, dobršen del živ-
...ljenja imam za seboj. Enkrat
...mora itak človek umreti. Samo
...žal mi je, da bi moral umreti na
...ta način, v kakem koncentracij-
...skem taborišču ali zaporu, ne da
...bi mogel prejši še kaj koristiti do-
...bri stvari."

Roosevelt pravi, da bomo kmalu dobili nadomestilo za kavčuk

Washington. — Predsednik Roosevelt je povedal časnikarskim poročevalcem, da se dela na dveh ali treh novih načinih izdelovanja avtornih koles, ki ne bodo zahtevali kavčuka. S te vrste kolesi bi se ljudje lahko vozili na delo in z dela, če ne bi vozili hitreje kot 25 do 30 milj na uro.

Preosnova mestne vlade v Clevelandu je v delu

V mestni hiši v Clevelandu delajo načrte, da se popolnoma predrugači mestna vlada. Volitve za župana naj bi bile vsake štiri leta, izvolila naj bi se komisija, ki bi obratovala ulično železnico. Odpravila naj bi se civilna komisija in predrugečile volitve v mestno zbornico. Načrt bo morda predložen v novembru volivcem v odobritev.

MAŠČEVANJE JE BILO DRAGO

Mercer, Pa. — Nek fant tukaj je spoznal, da maščevanje ni vselej sladko. Njegova izvoljenka je raje videla njegovega tekmeča, zato je fant nasul žeblice pred dekletovo hišo, ki naj bi predrl avtina kolesa njegovega tekmeča. Obsojen je bil na \$87.25 globe.

Veseli dogodki

Družini Mr. in Mrs. Joe Cukajne iz 64. ceste je bila rojena devet funtov in pol teška deklica. Mati in dete se dobro počutita v Lutheran bolnišnici na W. 25. St. in Franklin. Materino deklisko ime je bilo Mary Papeš. Joe in Carolina Cukajne iz 7511 Cornelia Ave. sta ponosna stari ata in stara mama. Naše čestitke!

K mornarjem

Albin Šajn, tajnik društva št. 32 SDZ, Warren, O. je odšel k mornarici. Z njim je odšel tudi Louis Glavan, član istega društva. Želimo jima vso srečo in zdrav povratek.

V Forest City, Pa.

Za en teden je odšel na počitnice v Forest City, Pa., Frank Supančič, sin dobro poznane Mrs. Frances Supančič iz 1058 E. 69. St. Želimo mu mnogo zabave.

voslavni duhovnik in vprašal: "Odkod ste, prijatelj, česa čakate?" Ko smo mu povedali, da smo iz Ljubljane in da čakamo tramvaj, je dejal: "Ne bo danes tramvaja; hitro vzemite taksij, da pridete še o pravem času, kamor ste namenjeni. Pozneje (Dalje na 3 strani)

Hitler pritiska s pomočjo Italije za sodelovanje Francije z Nemčijo

London. — Po tajnih potih so dospela sem poročila, da je francoski premier Laval dovolil Hitlerju, da vežba izdatno število mornarjev v francoskih pristaniščih, da se seznanijo s konstrukcijo francoskih bojnih ladij. To kaže, da je Laval pripravljen izročiti bojno mornarico Nemčiji.

Istočasno se tudi poroča, da je zbrala Italija na francoski meji 300,000 vojakov in da z njim zahteva od Francije izročitev Korzike, Nice in Tunizije. Očividno je, da se Hitler poslužuje Italije, da prisili Francijo na sodelovanje. Ako se bo Francija upirala, bo Hitler dovolil Italiji, da se polasti omenjenih francoskih kolonij.

Isti viri tudi zatrjujejo, da se bo Hitler polastil francoske bojne sile s pomočjo zračne sile in pete kolone, ako je Francija ne bi hotela izročiti prostovoljno. Pred vojno je bila francoska mornarica najmočnejša za angleško.

Smrtna nesreča

Včeraj popoldne okrog 5:30 se je pripetila na vogalu Hecker Ave. in Addison Rd. avtarna nezgoda, pri kateri je bil zadet tako hudo, da je 10 minut pozneje podlegel poškodbam v Mt. Sinai bolnišnici znani Louis Prijatelj. Bil je star 57 let, stanujoč na 6725 Edna Ave. Soprogga mu je umrla lansko leto. Tukaj zapuščata štiri sinove: Louis, Albin, Edvard in Victor, sinaha Ano, brata Antona in Johna ter dve sestri, Cecilijo, omož. Škerbec, Ano, omož. Furlan in veliko drugih sorodnikov. Rojen je bil pri Sv. Gregorju, kjer zapuščata več sorodnikov. Tukaj je bival 34 let ter je bil član društva Naprejš, št. 5 SNPJ. Pogreb bo v petek zjutraj ob 8:15 iz Železovega pogrebnega z a v o d a, 6502 St. Clair Ave. v cerkev sv. Vida in potem na Kalvarijo. Naj počiva v miru, prizadetim sožalje.

Naš zvest naročnik

Včeraj se je oglašil pri nas star naročnik John Papeš, ki sedaj mirno živi na svoji farmici v North Olmstead, O. Prišel je poravnat naročnino za nadaljnje leto. Vprašali smo ga, kako se mu kaj list dopade. Da se mu, je dokazal s tem, ko nam je povedal, da se je prvič naročil na list še leta 1899, ko je izhajal še pod drugim imenom. Od takrat ga ni pustil niti enkrat. Prav lepa hvala, Mr. Papeš in želimo vam, da bi še dolgo živeli zdravi in zadovoljni.

John J. Pekarek bo kandidat za okrajnega komisarja

Poznani John J. Pekarek, ki služi že 5. termin kot župan v bližnjem mestu Maple Heights, O. naznanja, da bo kandidiral za okrajnega komisarja v okraju Cuyahoga in sicer proti sedanjemu komisarju Joseph Gormanu. Nad dve tretjini vseh vardnih vodij se je izreklo za Mr. Pekareka.

Druga obletnica

V četrtek ob 7:45 bo darovana v cerkvi sv. Lovrenca sv. maša za pokojnim Cirilom Strojim v spomin 2. obletnice njegove smrti. Sorodniki in prijatelji so vabljeni.

Pekarija bo odprta

V soboto bo ves dan odprta Pianeckijeva pekarija vogal St. Clair in 61. cesta.

V Londonu snujejo napad na nacije

Višina najemnine bo ona kot je bila 1. julija lanskega leta

Alfred A. Benesch, član šolskega odbora, je bil imenovan ravnateljem urada za kontrolo najemnine in sicer za okraje Cuyahoga, Lake in Geauga. Urad bo prevzel z dnem 1. junija, ko stopi v veljavo vladna kontrola nad najemnino.

Urad za kontrolo cen je naznanil, da bo veljala za te tri okraje, z malimi izjemami najemna, kot je bila v veljavi 1. julija, 1941.

Vsi oni, ki oddajajo stanovanja, se bodo morali registrirati v tem uradu, ki bo na 855 Union Commerce Bldg. Povedati bodo morali, kako visoko najemnino dobivajo sedaj od svojih najemnikov in kako visoko so dobivali 1. julija, 1941. Najemnino bo treba poročati za vsako stanovanje posebej. Kdor se ne bo registriral, bo podvržen kazni.

Rusi so se zakopali pred Harkovom, da bodo vzdržali pozicije

Moskva, 27. maja. — Čete maršala Timošenka so se zakopale v novo pridobljenih pozicijah pred Harkovom v Ukrajini, med tem ko levo krilo z uspehom odbija vse silovite naskoke nacistične armade.

Nemci so hoteli pomagati napadalnim četam na rusko levo krilo s tem, da so spustili veliko število parašutarjev, ki naj bi prišli prav v ruske pozicije. Toda ruski ostrostrelci so jih sproti upihavali, še predno so dospeli na zemljo.

Da imajo Rusi še vedno iniciativo pred Harkovom dokazuje poročilo nemškega vrhovnega poveljstva, ki se glasi: "Ruske napade pred Harkovom z uspehom odbijamo."

Ob brazilski obali je bila potopljena že druga osiška podmornica, trdijo poročila

Fortaleza, Brazilija. — Verodostojni viri trdijo, da je bila včeraj potopljena že druga osiška podmornica in da jo je potopil ameriški bombnik. Prva osiška podmornica je bila napadena in potopljena od ameriških bombnikov zadnjo soboto in sicer 125 milj od brazilske obale.

Podmornica je bila na površju vode, ko jo je zagledal ameriški bombnik. Zakrožil je nad njo in spustil dve bombe v morje, obenem je pa poklical potom radia na pomoč. Podmornica je z vso silo streljala v bombnik, toda ga ni zadela. Kmalu zatem so prihiteli še trije drugi ameriški bombniki, poletavali sem in tje nad podmornico in spuščali nanjo bombe.

Prva obletnica

V četrtek ob osmih bo darovana v cerkvi sv. Vida sv. maša za pokojno Mary Turk v spomin 1. obletnice njene smrti. Sorodniki in prijatelji so vabljeni.

Delegacija dr. 32 SDZ

Društvo Bratska Sloga št. 32 SDZ, Warren, O. je izvolilo Rose Vrečar za delegatino na konvencijo SDZ; namestnik je pa Jack Peršin.

Pogreb Frances Krashek

V četrtek zjutraj ob 8:15 bo pogreb Frances Krashek iz železovega pogrebnega zavoda, 6502 St. Clair Ave. v cerkev sv. Vida in potem na Kalvarijo.

Zadušnica

V petek ob osmih bo darovana v cerkvi sv. Vida sv. maša za pokojnim Antonom Zupančič. Sorodniki in prijatelji so vabljeni.

Seja skupnih društev

Nocoj je seja Skupnih društev fare sv. Vida. Zastopniki in zastopnice naj se udeležijo v polnem številu.

Ameriški in angleški poveljniki zračne sile so v dogovoru. Predsednik Roosevelt je izjavil glede ameriške vojaške misije v London kot nov člen za zmago.

ZAVEZNIKI BODO NAPADLI, PREDNO BO RUSIJA ONEMOGLA

London, 26. maja. — Glavni poveljniki ameriške in angleške zračne sile so bili danes pri važnih dogovorih in vojaški eksperti vidijo v tem, da bo kmalu sledil masni napad zaveznikov na Nemčijo. Od ameriške misije, ki je prišla v London, sta general Henry Arnold in admiral John Towers, poveljnika armadne in mornariške zračne sile. Z njima sta prišla tudi generalna majorja Eisenhower in Clark.

Splošno se smatra, da Zed. države in Anglija pripravljajo masni napad na Hitlerja v zraku, po suhem in na morju, predno bo mogla zadati Nemčija smrtni udarec Rusiji. Izdatno število ameriških čet je že v Severni Irski s popolno bojno opremo in orožjem.

Ameriška misija se je najprej posvetovala s poveljniki ameriške zračne sile, ki je na Irskem. Kdor se ne bo registriral, bo podvržen kazni. Dogovori z angleškimi poveljniki imajo pa namen napraviti načrt za skupni uspešni napad na Nemčijo. Dve uri potem, ko je dospela ameriška misija v London, se je že vsedla k razgovoru z Angleži.

Ameriški rušilec je bil torpediran pri otoku Martinique, toda je došel v pristan

St. Lucia, 26. maja. — Torpedirani rušilec je bil izstreljen v teritorialnih vodah pri francoskem otoku Martinique, je poškodoval ameriški rušilec Blakely, toda rušilec je došel s svojo paro v pristanišče Fort de France.

Rušilec je patroliral blizu tega otoka, kjer se vrše pogajanja med ameriško vlado in guvernerjem otoka glede vojaškega statusa Martinique, ako bi ga hotela francoska vlada izročiti Nemčiji. Deset mož posadke pogrešajo in šest mož je bilo ranjenih na rušilcu. Čigava podmornica je izvedla napad, še ni znano, dasi se ve, da tukaj krožarijo nemške in italijanske podmornice. Ta rušilec je že trinajsta ameriška bojna ladja, ki je bila napadena v tej vojni. Nekaj jih je bilo potopljenih, nekaj poškodovanih.

Ob brazilski obali je bila potopljena že druga osiška podmornica, trdijo poročila

Fortaleza, Brazilija. — Verodostojni viri trdijo, da je bila včeraj potopljena že druga osiška podmornica in da jo je potopil ameriški bombnik. Prva osiška podmornica je bila napadena in potopljena od ameriških bombnikov zadnjo soboto in sicer 125 milj od brazilske obale.

Podmornica je bila na površju vode, ko jo je zagledal ameriški bombnik. Zakrožil je nad njo in spustil dve bombe v morje, obenem je pa poklical potom radia na pomoč. Podmornica je z vso silo streljala v bombnik, toda ga ni zadela. Kmalu zatem so prihiteli še trije drugi ameriški bombniki, poletavali sem in tje nad podmornico in spuščali nanjo bombe.

Ameriški piloti pravijo, da so videli na kraju, kjer je bila malo prej podmornica, plavati veliko množico olja in ruševine iz podmornice.

Mestni delavci bodo dobili en nikelj več na uro

Navadni delavci v postrežbenem oddelku mesta Clevelanda bodo dobili na uro en nikelj več, začenši od 16. maja. Teh delavcev je okrog 800. Enako izboljšavo bo dobilo 734 navadnih delavcev pri drugih mestnih oddelkih tako, da bo znašala njih plača 77½ centa na uro. To bo veljalo mesto \$128,000 na leto.

Slovenski graduant

V mehničnem inženirstvu je graduiral na Penn kolegiju Anthony Colman, sin Mrs. Frances Barman iz 902 E. 159. St. Mladini inženir se je podal v Langley Field, Va., kjer bo nameščen v laboratoriju zrakoplovnega oddelka.

V bolnišnici

V Womans bolnišnici se nahaja poznani Steve Nestič iz 443 E. 160. St. Steve je uslužen kot strojnik pri NYC železnici.

"AMERIŠKA DOMOVINA"

AMERICAN HOME
SLOVENIAN DAILY NEWSPAPER

JAMES DEEVEEC, Editor

6117 St. Clair Ave. Cleveland, Ohio.
Published daily except Sundays and Holidays

NAROČNINA:

Za Ameriko in Kanado na leto \$6.50. Za Cleveland po pošti, celo leto \$7.50
Za Ameriko in Kanado, pol leta \$3.50. Za Cleveland po pošti, pol leta \$4.00
Za Ameriko in Kanado, četrt leta \$2.00. Za Cleveland po pošti četrt leta \$2.25
Za Cleveland in Euclid, po raznašalcih: celo leto \$6.50, pol leta \$3.50,
četrt leta \$2.00
Posamezna številka 3c

SUBSCRIPTION RATES:

United States and Canada \$6.50 per year. Cleveland by mail \$7.50 per year
U. S. and Canada \$3.50 for 6 months. Cleveland by mail \$4.00 for 6 months
U. S. and Canada \$2.00 for 3 months. Cleveland by mail \$2.25 for 3 months
Cleveland and Euclid by carrier \$6.50 per year, \$3.50 for 6 months,
\$2.00 for 3 months
Single copies 3c

Entered as second-class matter January 5th, 1909, at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of March 3d, 1879.

83 No. 124 Wed., May 27, 1942

Dohodninski davek

Kar so še Zed. države imele vojn na svojih ramah, ni bila še nobena tako draga kot je sedanja. Z vpeljavo mehaniziranih edinic in v času, ko razdalja ne pomeni nič, se je podražila tudi vojna v takem obsegu, da o tem v času prve svetovne vojne niti sanjali nismo. Kadar nastane potreba za naglo produkcijo, so vedno večji stroški in narod mora poseči globoko v žep, da financira ceno za svojo varnost in svobodo.

Odkar smo šli v vojno, zlasti po napadu Japoncev na pristanišče Pearl, je obdavčenje glavna skrb vsake osebe v Zed. državah. Treba je denarja, treba je takih vsot, o kakršnih povprečen državljan niti ne sanja. To je zadelo deželo, sicer ne v takem obsegu, že tekem zadnje in tekem civilne vojne, ko je narod prvič slišal besede — dohodninski davek.

Do leta 1862 severne ameriške države sploh niso vedele, da je potreba za vojno ogromno denarja. Vlada je izdala bonde, toda to ni bilo dovolj, zato je naložila prvi dohodninski davek.

Na 5. avgusta 1861 je kongres naložil prvi dohodninski davek in sicer 3 odstotke nad \$800 zaslužka ali dohodka. Ta davek je bil plačljiv 30. junija nastopnega leta, toda iz tega ali onega vzroka, se ta davek ni nikdar pobiral. Na 1. julija 1862 je kongres naložil 3 odstotni davek na vse dohodke nad \$10,000 in 5 odstotkov nad to vsoto. Kongres je spremenil višino davka v letih 1865, 1867 in 1870, dokler ni leta 1872 ta davek odpravil. Od prvega dohodninskega davka imamo poročilo, da je vlada nabrala vsoto \$376,150,209. Na najvišje sodišče Zed. držav je prišlo vprašanje, če je dohodninski davek ustaven. Sodišče je leta 1880 razsodilo; da je in da ima kongres pravico naložiti ta davek na vse države.

Do 27. avgusta 1894 je bil dohodninski davek pozabljen na stvar, ta dan so ga pa zopet oživilo, ko je kongres sprejel predlog, da se vpelje 2 odstotka davka na vse dohodke, kar naj bi bilo v veljavi od 1. januarja 1895 do 1900. Vsak je pa imel pravico do \$4,000 neobdavčene vsote.

Zopet je prišlo vprašanje na najvišjo sodnijo Zed. držav, če je ta davek ustaven, češ, da je to direktni davek in ni sorazmerno razdeljen na vse države enako z ozirom na številno prebivalstva. Na 20. maja 1895 je vrhovno sodišče sprejelo svoje mnenje o dohodninskem davku in s petimi protištim glasovom odločilo; da je dohodninski davek neustaven. To je dovedlo do potrebne spremembe v ustavi, kar je bilo končno izvedeno tekem Taftove administracije.

Civilno vojno ni financiral samo dohodninski davek, ampak je bila praktično obdavčena vsaka stvar. Zganje je poskočilo od 60 centov na \$2 galona in celo na vžigalnice je bil naložen davek. Trgovina in industrija sta bili licenzirani in železniške ter brzojavne družbe so morale plačati davek na vse prejemke. Toda večji ko so bili davki, bolj so se višale cene produktom in odjemalec je moral končno nositi največje breme. Mezda se je sicer višala, toda ne v istem koraku s cenami. Najsi so imeli ljudje več denarja za nakupovanje, pa so dobili manj za svoj dolar. Špekulanti so rasli ko gobe po dežju in novi milijonarji so nastajali preko noči.

To je pa šola, iz katere se uči danes naša vlada, ki skuša preprečiti ponovitev takih časov in s tem preprečiti tisto finančno kugo, ki ji pravimo — inflacija.

Da se ne pozabi...

Posebni tribunal, ki je sodil politične obtožence, je nalagal obsodbe navadno brez javnega razglasenja. Od 2907 oseb, ki jih je obsodil ta tribunal do konca leta 1935, je bilo nad 150 Slovencev in Hrvatov. Ker zastopajo Jugoslavlani samo 1.5% vsega prebivalstva v Italiji, je znašalo število obsojenih Slovanov nad 5%.

Ako pa vzamemo v poštev težke kazni, je bila ta napram slovanškemu prebivalstvu dosti večja kot napram drugim. Vseh 2907 obsojenih oseb je dobilo skupno kazen 16,917 let, a 150 Slovanov je dobilo več kot 1600 let, torej nad 9%. Od vseh devetih oseb, ki jih je tribunal obsodil na smrt, je bilo 5 Slovanov, torej več kot polovica. Poleg tega pa moramo pomniti, da je sam Mussolini odobrill delovanje tega posebnega tribunala in sicer prav radi razmer v Julijski Krajini.

Nova volivna postava ni dovoljevala drugih volitev kot da se je glasovalo za ali proti fašistični listi. Potemtakem se je vedelo vnaprej, da mora zmagati z ogromno večino fašistična lista. Pa niti to ni bilo dovolj fašistom, ki so hoteli imeti nekako volitev z aklamacijo, torej soglasno. Zato so v mnogih krajih pobrali po vaseh vse volivce in jih z godbo na čelu peljali na volišče, kjer so morali oddati glasove po ukazu fašistov. To nasilje so zlasti uporabljali v Istri. Zato ni čudno, če je prišlo do uporov in če so nekatere zavedni Hrvatje namenili, da si bodo izvojevali pravice, če ne drugače pa s silo. Tako je prišlo do znanega spopada pri Beramu v Istri.

Pulja so se pripeljali oboroženi fašisti z namenom, da požgo vso vas. Toda tega niso izvedli, najbrže vsled po-

BESEDA IZ NARODA

Izlet v korist Slovenske šole SND

Že dolgoletni običaj je, da priredi tekem poletnih mesecev enkrat Slovenska šola S. N. Doma na St. Clair Ave., izlet v naravo, ki je v razvedrilo mladini in starejšim ljudem. Obenem pa je ta izlet moralna in materialna opora Slovenski šoli, ker od izleta je mnogo odvisen nadaljnji pouk v prihodnji sezoni. Če je šolski piknik uspešen, znači da se bo lahko nadaljevalo s poukom slovenskega jezika, če ni uspešen, je nevarnost, da se šola ukine.

Letos priredi Slovenska šola svoj izlet v nedeljo 7. junija na SNPJ farmo, ki se nahaja pri Chardon in Heath Roads, kjé je to, je večinoma že vsem znano. Nedeljo je iz prijaznosti odstopilo društvo Naprejštev. 5. SNPJ, ki ves čas obstanka Slovenske šole isto krepko podpira moralno in materialno. Jasno je, da društveni člani razumejo vrednost Slovenske šole, zato ji tudi leto za letom nudijo izdatno pomoč. Vodstvo Slovenske šole se društvu iskreno zahvali za to prijaznost in priporočamo, kateri še niste pri društvu, da pristopite k številu 5, SNPJ.

Te dni Slovenska šola S. N. Doma zaključí svoje tečaje in obenem tudi 18-letno neprekinjeno dobo učenja slovenskega jezika. Slovenska šola je skromna ustanova, ki vrši svoje izobraževalne naloge pod pokroviteljstvom Prosvetnega kluba in prosvetnega odseka direktorija S. N. Doma. Število učencev bi bilo lahko večje, toda boljše je to, kot nič. Slovenska šola je zelo važna in vrši plemenito nalogo med Clevelandskimi Slovenci. V to šolo je pohajalo doslej nad 2000 učencev in učenk in njeni uspehi so jasno vidni marsikje. Znani so nam nekateri bivši učenci Slovenske šole SND, ki so se pridruživši in zanimanjem za slovenski jezik tako priučili tega v govoru in pisavi, da prekašajo v pravilnosti vse povprečno naobražene iz starega kraja priseljenca Slovence. To nam je v veliko vspodbudo, ker vidimo da je mogoče doseči lepše uspehe, če se nekoliko potrudimo za mladino in ji damo priliko učenja materinega jezika še v bodoče. Zato prosimo v imenu Slovenske šole, posetite ta piknik in pomagajte dobri stvari. Kot vse kaže, se bodo pikniki kmalu povsem ukimili radi vojne, posebno takih, ki se vrše v bolj oddaljenih krajih. Ampak v nedeljo 7. junija je še prilika, da se srečamo na šolskem pikniku in se pogovorimo marsikaj. Zato si dobro zapomnite ta dan in pridite gotovo tja. Kaj vse se bo jedlo ali pilo, ne bom nič opisoval, ker vodstvo šole bo že poskrbelo, da ne boste lačni in ne žejni, to ste lahko gotovi.

Ako je kdo zadržan radi dela, da nikakor ne more na ta piknik, je prošnja da se vseeno oddolži Slovenski šoli in odda kakšen dar v denarju v uradu tajnika Doma za podporo Slovenski šoli.

Vse druge podrobnosti radi prevoza na piknik bo sporočeno drugi teden.

Za Slovensko šolo SND, Erazem Gorshe, taj.

Novomašnik bod' pozdravljen!

"Srečna hiša, srečni dom, počaščen z novomašnikom...". pa tudi srečni starši, bratje in se-

sedaj producirajo orožje za svoje vojaštvo in mornarje in one svojih zaveznikov za okrog 30 milijonov dolarjev letno. Moramo pa storiti še več kot to in to bomo tudi storili, saj že sedaj ustvarjamo že trikrat več kot smo lansko leto in na to naj pomislijo Hitler, Hirohito in Mussolinij.

Najvažnejši problem, ki je sedaj dnevno pred nami je gotovo na domači fronti in sicer problem produkcije. Ravno sedaj pa smo pred tremi važnimi problemi in ti problemi so: pomanjkanje nekaterih materiala, ki je nujno potreben za vojaške namene, prevažanje in inflacija.

Prevažanje postaja vsak dan težavnejše in za to je vse polno razlogov. Edene teh je gotovo vožnja posameznika na delo in domov, v takem slučaju bi se dogovorili s svojim sodelavcem, da bi se skupno vozila na delo in zopet domov, da bi tako avtomobilski obroči trajali dalj časa. Prav tako pa bo tudi čim resnejši postajal železniški promet, kajti železnice že sedaj prenašajo stalno rastoče breme vojnega prometa.

Urad "Price Administration" se stalno bori proti inflaciji in rastočim cenam. To je borba, ki jo mora priorititi, ako hočemo biti uspešni v svojem vojnem naporu. V zadnjih dnevih je OPD dodala še mnogo predmetov dolgi vrsti blaga, za katere je določila najvišje cene. Ti predmeti so od klešč za kodranje las pa do "toaster-ja."

WPB je izdala naredbo, ki nalaga vsem tovarnarjem cigarete, da po 1. maju ne smejo rabiti več srebrnih ovitkov za cigarete neglede koliko imajo istih in rokah, kajti v teh ovitkih je precej svinca in tega se potrebuje za izdelavo krogel in se rabi tudi pri izdelavi gazolina višje vrste, katerega se rabi za pogon motorjev naših bombnikov.

Svinec je ena izmed kovin, katere je vključil WPB v svoje prizadevanje za nabiranje stare kovine. WPB si sedaj prizadeva, da bi se sedaj v teh resnih časih gotovo vrnilo vsak najmanjši košček obrabljene in stare kovine nazaj v tovarne in livarne in v tej kampanji lahko pomaga.

Sedaj je tudi čas za pobiranje ne samo stare kovine, ampak tudi starih cunj, kavčuga in papirja, ki leži krog hiš, ker ravno sedaj je čas pomladanskega čiščenja. Skoro vsak kovinast predmet, ki je zlomljen ali obrabljen, je še vedno za rabo in bodite zagotovljeni, da ko pride v roke starinarja, bo na poti, da služi v dosegu zmage.

To je prvič v zgodovini, da so Zed. države potegnile vso svojo industrijo za vojni napor. Ustavili smo vso produkcijo avtov že pred meseci. V prvi svetovni vojni pa smo bili šele meseca avgusta 1918 nekaj stori-li glede teh avtov... in tedaj se je dovolilo industriji, naj izvrši le četrtino svoje normalne proizvodnje za drugo polovico enega leta. Farmarski traktorji ki so bili že zdavnaj prešli z železnih koles na gumijeve ob-roče, bodo morali iti nazaj na železna kolesa, kjerkoli se mo-rejo najti taka železna kolesa, kakor je to odredil WPB. Racioniranje sladkorja bo šlo naprej po začrtanem programu. Nikar ne zavrzite starih pečnih cevi to pomlad, ker bo prav malo novih in še tiste bo težko dobiti, dobro pazite tudi na svoj električni čistilec, ker novega ne boste mogli dobiti do po vojni. Tudi bicikle bodo racionirali.

stre, ki imate veliko čast prisostvovati nektrvni daritvi svoje-ga sina oziroma brata. Z vami se veselimo vsi katoliški Sloven-ci presrečnega dneva nove sv. maše. Sprejmite vsi iskrene čestitke.

Ker je oče novomašnika blagajnik pri zvezi društev Najsvetejšega Imena, je bilo na zadnji se ji sklenjeno, da sev si korporativno udeležimo nove maše. Zato pozivljam vse člane iz vseh štirih slovenskih fara v Cleve-landu, da pridete v nedeljo k novi sv. maši v cerkev sv. Vida. Zbiramo se ob 9:30 v novi šoli sv. Vida ter spremimo novomašnika v cerkev k njegovi prvi sv. daritvi.

Pokažimo svoje veselje, da imamo zopet enega slovenskega zastopnika med Bogom in ljudmi s tem, da smo vsi navzoči. Zato pridite, kolikor mogoče v velikem številu.

Vam čestiti gospod novomašnik pa izrekam v imenu članstva društev Najsvetejšega Imena fare sv. Lovrenca najiskrenejše čestitke, naj Vam Bog, v čigar službo ste vstopili da moči, da bo vse Vaše delo na zemlji je Njemu v čast in našim dušam v zveličanje. Marija Kraljica apostolov in spoznavalcev naj Vas čuva vsega hudega na zemlji, po smrti pa naj Vas povede pred prestol božji. Končno pa želim, da bi danes 50 let čvrst in zdrav slovesno zapel; "Slava Bogu na višavah..." ob zlatem jubileju mašništva. Bog daj!

J. Resnik.

Domača obramba

War Production Board Washington, D. C

V teku nekaj tednov bo vsa industrija v Zed. državah osredotočena samo v eno smer in to je — le v vojne namene. Večina delavstva v naši industriji bo sedaj delala le orožje in skoro vsa kovina, ki jo moremo pridobiti iz naše rude, ali pobrati iz kovinskih odpadkov nakupičenih v naših mestih, vaseh in farmah, se bo rabila za orožje.

Odredbe War Production Board-a, ki je določil, da se ustavi vsa gradbeno industrijo v privatne vrhve, se že izpolnjujejo in s tem pa bodo Amerikanci tudi precej prikrajšani na raznih komoditetah, po katerih posebno slovijo Zed. države in se bomo morali prilagoditi nižjemu življenjskemu standardu.

Temu se ni prav nič težko prilagoditi, če človek ve ZAKAJ je to potrebno in ravno sedaj je čas, da se pričnemo zavedati ZAKAJ je tako prikrajšanje potrebno, kajti nastopil je že čas nekaterih žalostnih obletnic.

Dne 9. aprila je bila že druga obletnica nacijskega navela v Norveško in kmalu bo obletnica pada nizozemskih dežel in Francije in obletnico Dunkerque-ja. Vse te obletnice nam jasno kažejo, da ni dovolj, če je človek samo pogumen in si upa boriti z osiščem. Za borbo proti nacijem moramo imeti tudi stroje, če jim hojemo biti kos, saj vemo, da najhrajbrejši vojak z samo puško v roki ne more vzdržati proti bojnemu tanku.

Sedaj smo pričeli dobivati tanke in druge potrebne stvari, ki so potrebne, to je topove, ladje in letala v takih količinah kot so v resnici potrebne za to borbo. Meseca marca smo potrošili več kot tri bilijone dolarjev v svojem vojnem naporu in od teh je šlo več kot dva bilijona in pol za municijo in vojne zgradbe.

To pomenja, da Zed. države

je pa stopil v akcijo posebni tribunal, ki je sodil Vladimirja Gortona in njegove tovariše, kot bomo to natančneje opisali v naslednjih poglavjih.

Hrvati in osišče

Poročilo, ki ga je prejel podpredsednik vlade Dr. Juraj Krnjević in priobčil v javnosti

London, 12. maja (brzojavno JIC) — Podpredsednik vlade g. Juraj Krnjević je prejel in dal v javno sporočilo, iz katerega sledi:

"Ogromna večina Hrvatov obsoja teroristični in tuječevski Paveličev režim. Hrvati so bolj kot kdaj prej verni političnemu programu svojega voditelja dr. Vladimira Mačeka. Upirajo se z vsemi sredstvi okupacijskimi oblastim in njihovim pomagačem. Zavedajoč se svoje nepriljubljenosti med Hrvati je Pavelič poiskoval sklicati Sabor, katerega člane je sam imenoval in dati svoje-mu režimu krinko hrvatske tradicionalne ustavnosti. Ta poiskus je doživel polom. V ta Paveličev Sabor niso poklicali prvakov Hrvatske Seljačke stranke, češ, da so se pregrešili zoper vstaška načela. 44 predstavnikov HSS je odločno odbilo poklic in niso odšli v Paveličev Sabor. V imenu tistih, ki so se odzvali zgornjemu povabilu je dal dr. Ljubišić v tako imenovanem Saboru sledečo izjavo: "Prisilili so nas z največjim terorjem in povabilu smo se odzvali samo iz strahu za naše življenje. Protestiramo proti sedanjemu stanju dežele, proti ravnanju s predsednikom dr. Vladkom Mačekom in proti nameravani izvolitvi spoletskega vojvoda za hrvatskega kralja." Zaradi te izjave je moral Pavelič spregovoriti o usodi dr. Mačeka. Celo muslimani sami, najzvestejši Paveličevi služabniki so protestirali proti govoru Paveličevega justičnega ministra Puka, v katerem je dejal, da se morajo vsi Hrvati vrniti h katolicizmu, veri svojih očetov.

Pavelič je moral razglasiti, da je Puk govoril neresnicno. Usoda Dalmacije, ki so jo zavzeli Italijani je zelo težka. Več tisoč uglednih misliljenikov, demokratov, levčarjev in samih frankovcev so internirani na Liparskih otokih. Prvak HSS Dane Skarica je izginil v Italiji brez sledu. Med interniranimi so Belamarić, Dr. Ivo Tartaglia, Zvonimir Skalko in Ante Belas. Vse delo gvernerja Dalmacije Bastianinija je usmerjeno za odbranje Dalmacije pod italijansko oblastjo. Glavno prizadevanje Italijanov je hujskanje in ustvarjanje sovraštva med Srbi in Hrvati. V ta namen so oborožili vstaše, fotografirajo njihove zločine, in potem fotografije uporabljajo proti Hrvatom, ki njihove spletke že poznajo in jih zaradi tega še bolj sovražijo.

V zadnjem času so upori proti Italijanom v Dalmaciji zelo pogosti. Italijani so zaradi tega postali zelo previdni. Policijska ura je v Splitu ob dveh in v Šibeniku ob petih popoldne.

Pavelič razpolaga z vsem občinskim in privatnim imetjem, večinoma v korist Italijanom in Nemcem, ki odvažajo iz države vse kar morejo.

Da bi privabili kmete, so vstaši ustanovili Hrvatsko Seljačko zajednico. Paveličev trgovski minister Toth je tem organiziranim kmetom v govoru razlagal situacijo, neki kmet pa mu je odgovoril: Vse je to lepo, kar ste povedali, a mi vas vprašujemo, kaj dela in kaj misli dr. Maček. Drugo nas nič ne zanima."

Hrvatski narod je odločno proti Paveličevemu režimu. Ogromna večina ne odgovarja poklicem na vojaške vaje in se vse bolj organizira v enotah "zelenega kadra." Gospodarski odpor je vedno večji. Kmetje v Zagrebu ničesar ne prodajajo. Vse, kar se proda, se prodaja na mitnici. Veliki predeli v pokrajini so ostali neobdelani.

Kmetje delajo samo za svoje najnujnejše potrebe. Kmetje iz okolice Zagreba so zaprli vse okolice v mesto in ne puš-te v mesto življenjskih potrebščin. Dva zastopnika iz okolice Zagreba sta morala podati ostavko na svoje članstvo v Saboru, ker so jima kmetje zagrozili, da jih bodo pretepili. Paveličevi krogi priznavajo, da bo Zagreb v mesecu maju gladnoval zaradi pomanjkanja hrane, dočim v ostalih krajih narod že umira od glada, zlasti v okolici Makarske.

Paveličeva vlada plačuje Italijanom mesečno 125,000,000 lir za okupacijske stroške a v tajnosti drži vsote, ki jih plačuje Nemcem iz strahu pred narodnim preziranjem maščevanjem."

Poročilo je po tajnih poročilih prejel dr. Juraj Krnjević.

Smuči so stara iznajdba. Pravi jo, da so ljudje smučarji poznali in se jih posluževali v tistih časih, ki jih znanost imenuje "kameno dobo." Na Švedskem so izkopali smučarje, katerih so strokovnjaki z analizo dognali, da so še iz kamene dobe. Potemtakem bi bile smučke že kakih 5000 let stare. V nekaterih jamah, kjer je prebival janski človek pred kakimi 4000 leti, so našli risbe iz tiste nasto dobe, ki bi dokazovale, da je tudi takrat človek poznal smučarje.

Volkve in šakale je kraj teko ko zastropiti. Čim imenovani zveri začutijo da so požrle nekega kar jim povzroča bolečine v želodcu, začno bljuvati in si tako operajo želodec.

Nekega lepega opoldne je del mešan v restavraciji mirno užival svoje kosilo. Med da je bila to Šornova restavracija ali kaka druga, tega bom trdil. Samo to vem, da restavracija je bila, ker šlo je tega dogodka ne mogel peljati, da bi se z vsem vjem.

Torej mešan je ravno za-ju jo nek tujec, se ozre okrog prostoru, potem pa stopi na ravnost k mizi tega mešana in zavpije z važnim glasom: "Grmek, tvoja hiša gor!"

Ko mešan zasliši to svarilo vrže žlico po mizi, se niti ozre na svoj klobuk, ki je visel na obešalniku, ampak ucvre na vrat na nos skozi vrata in dirja na vso moč po domu. Ko je bil že kakih bloke daleč, se pa navedno ustavi, se udari po tikvi, reče:

"Glej ga osla, čemu pa jaz? Saj moje ime ni Grmek!"

LIBERTY LIMERICKS

A wood carver named Mr. Whittler. Said—"This is the way to stop Hitler; Defense Bonds and Stamps Will soon make that scamp's Advances get littler and littler."

Whittle every dollar you own from your knicker... Whittler Buy U. S. Defense Bonds and Stamps today!

ZAKLAD V SREBRNEM JEZERU

PRVI ZVEZEK
MED DRVARJI DIVJEGA
ZAPADA

I.
in njegove posledice.

Prvi dan je bil. Nemurno je oral valove močnega Arkansasa parnik, eden največjih na tihookeanjski. Zarana je odplul iz Rocka in se opoldan bližnjega pristanišča v Louisburgu.

Prvi dan je bilo premožnejših potnikov, so se vsi poskrili pred vpadom v kabine, kdor si kabinarji ni mogli privoščiti, pa je bil na krovu in si poiskal kjer jo je našel, pa če je bilo tako majhna. Eni so čakali za sodi, drugi za zabavo, tretji za kovčegi in za prtljago. Sredi krova je kapitan razpeli platno med vrhovi in poveljniški mostič. Vredil pod njim točilnico.

Prvi dan je bilo premožnejših potnikov, so se vsi poskrili pred vpadom v kabine, kdor si kabinarji ni mogli privoščiti, pa je bil na krovu in si poiskal kjer jo je našel, pa če je bilo tako majhna. Eni so čakali za sodi, drugi za zabavo, tretji za kovčegi in za prtljago. Sredi krova je kapitan razpeli platno med vrhovi in poveljniški mostič. Vredil pod njim točilnico.

Prvi dan je bilo premožnejših potnikov, so se vsi poskrili pred vpadom v kabine, kdor si kabinarji ni mogli privoščiti, pa je bil na krovu in si poiskal kjer jo je našel, pa če je bilo tako majhna. Eni so čakali za sodi, drugi za zabavo, tretji za kovčegi in za prtljago. Sredi krova je kapitan razpeli platno med vrhovi in poveljniški mostič. Vredil pod njim točilnico.

Prvi dan je bilo premožnejših potnikov, so se vsi poskrili pred vpadom v kabine, kdor si kabinarji ni mogli privoščiti, pa je bil na krovu in si poiskal kjer jo je našel, pa če je bilo tako majhna. Eni so čakali za sodi, drugi za zabavo, tretji za kovčegi in za prtljago. Sredi krova je kapitan razpeli platno med vrhovi in poveljniški mostič. Vredil pod njim točilnico.

Prvi dan je bilo premožnejših potnikov, so se vsi poskrili pred vpadom v kabine, kdor si kabinarji ni mogli privoščiti, pa je bil na krovu in si poiskal kjer jo je našel, pa če je bilo tako majhna. Eni so čakali za sodi, drugi za zabavo, tretji za kovčegi in za prtljago. Sredi krova je kapitan razpeli platno med vrhovi in poveljniški mostič. Vredil pod njim točilnico.

Prvi dan je bilo premožnejših potnikov, so se vsi poskrili pred vpadom v kabine, kdor si kabinarji ni mogli privoščiti, pa je bil na krovu in si poiskal kjer jo je našel, pa če je bilo tako majhna. Eni so čakali za sodi, drugi za zabavo, tretji za kovčegi in za prtljago. Sredi krova je kapitan razpeli platno med vrhovi in poveljniški mostič. Vredil pod njim točilnico.

Govor ge. Furlanove

(Nadaljevanje s 1 strani)

ne bo več mogoče." Videli smo množice ljudi, dijakov, kmetov, žensk, vojakov, avtomobilov in zastav, vedno več zastav, vedno več vojakov, vedno več vzkljanih in petja. Tekom dopoldneva smo poskušali prodreti skozi nekatere ulice, pa nismo mogli. Razbijali so Nemcem okna, zbirali so se četniki, ljudje so se objemali in poljubovali. Mi pa nismo mogli nikamor. Telefonske in brzojavne in železniške zveze so bile pretrgane. Čakati smo morali, da se situacija nekoliko razjasni. Ljudje so se odahnili, ker so vedeli, da to pomeni boj in ne sramotne predaje. Mislila sem za hip, da se bo mož lahko vrnil. On pa je bil tisti dan že v Grčiji na poti proti turški meji. Vojska se je bližala z veliko naglico. Sledelo nedeljo sem šla mimo bivšega češkega poslaništva, ki je po zavzetju Čehoslovaške postal nemško poslaništvo. Pred poslopjem so stali trije ogromni kamijoni, na katere so nakladali Nemci svojo prtljago. Pravzaprav je niso nakladali, marveč so kovčege kar

ka z golenicam svojih visokih škornjev, ki so mu zlezle čez koleno, ter godrnjal v svojo črno brado:

"Pri moji veri, če ni tisti tamle rdeči Brinkley, pa me naj kar v dim obesimo in s kostmi vred pojejo—"

Upam, da me ni spoznal —!" Pa tudi rdečelasi ga je opazil. Osupel ga je gledal nekaj trenutkov pa se obrnil k tovarišem.

"Poglejte si tistegale črnega —! Tistega s sekiro —! Ga pozna kateri izmed vas?" Odkimavali so. (Dalje prihodnjic)

metali, tako se jim je mudilo. Ozračje je postajalo nervozno. Še drugi dan v jutro nism vedela, ali je prav ali ni prav, da grem. Z revolucijo se je cela situacija namreč spremenila. Šla sem v ministerstvo za šume in rude, kjer je bil moj brat inženir v službi. Nisem bila še pri njem do tistega dne, pa sem si hotela priti v pogovoru z njim na jasno. Povedala sem mu kako in kaj in da mislim z otroci čez mejo. Vzkljikal je: "Blagor tebi, če moreš ven, ker tu se bodo godile strašne stvari. Mi sežigamo v vseh ministerstvih nepotrebnih papirje in pripravljamo za evakuacijo."

Rekla sem mu: Vidiš, meni je tako težko, pripravljali smo se na boj, potem pa je bilo vse izgubljeno. Boris je odšel, kakor je rekel, ko je Jugoslavija kapitulirala. A včeraj je že telefoniral iz Istanbula. Kako naj pride nazaj?" Brat mi je odgovoril: "Bodi pametna, idi za njim, saj boš zunan lahko mnogo koristila." Kolodvor je zvečer kazal popolno sliko vojne. Po ulicah daleč okoli kolodvora so sedeli ljudje na kovčegih in čakali vlakov, vlakov kakršnih koli, toda naven iz Beograda. Zvončniki so ljudi mirili. Samo tako pretreščujoč je bil tisti poziv na mir: "Ne bodite zbegani, ne hodite nikamor, vsakdo naj bo pripravljen, da umre pred svojim pragom." Ko smo čakali na svoj vlak, so bili z nami prijatelji. Nedaleč od nas je stala gruča ljudi, 10 ali 12 oseb. Ko sem pogledala natančno, je stal sredi gruče nemški poslanik von Herren, ostali pa so bili okrog njega, kakor bi ga štiti. Vsi so se smejali in zaničljivo gledali na zmedo na kolodvoru. Očividno so se zabavali in veselili groze, ki je vladala v ozračju. Sadržano so se veselili, zavedajoč se svoje tehnične premoči, ero-planov in tankov, dobro vedoč,

da bodo z njimi igraje zlomili vsak odpor.

V prepolnem vlaku smo se odpeljali sredi noči. Bolj ko smo se vozili proti jugu, težje nam je bilo. Povsod samo vojaštvo. Prihodno noč smo bili čez mejo, v popolni vojni coni. Razen vojaštva nobenih ljudi na kolodvoru. Hiše zaprte, nikjer nobene hrane. Vojaštvo, topovi, konji, strojnice. Sredi severne Grčije nekje smo za nekaj časa stali in prišli prvič lahko do vode, kjer smo se umili. Blizu grško-turške meje smo čakali 12 ur na zvezo. Zapuščeni kolodvor, zapuščen pokrajina. V bližini je pokopališče francoskih junakov, ki so leta 1918 padli v tistih krajih. Nikjer nobenih civilistov, nobene ženske, nobenega otroka. V bližini zapuščen poslopje, kjer smo nekaj časa mogli počivati. Drugi dan smo bili v Istanbulu, po 84 urah vožnje. Turčija je menda edina dežela, o kateri pravijo, da nima pete kolone. Res je, da je turška policija izredno stroga in nezaupljiva napram tujcem. Že na meji v Turčijo so nam vzeli potne liste, in nam jih vrnilo šele pri vkrcanju na ladjo, ko smo Turčijo čez tri dne zapustili. V Istanbulu smo smeli ostati samo štiri dni. Z grozo smo čuli na cvetno nedeljo vesti o bombardiranju Beograda in lovili vsako novico, ki je došla iz Jugoslavije. Odpeljali smo se iz Istanbula čez Anadolijo v Mersino, to je malo pristanišče na jugu Turčije. Nekako zbirališče za vse begunce, ki gredo v Palestino. Ker smo imeli potne liste s češkimi imeni, nas je na kolodvoru čakal mlad Čeh, ki je že dve leti imel nalogo, da je skrbel za češke, poljske in druge legijonarje, ki so šli v Afriko, da se borijo skupaj z Angleži proti osišču. Imel je najet velik hotel, kjer so imeli potle slavnjače. Tučas, ko smo mi bili tam, se jih je nabralo

okrog 200. Pretolkli so se iz Češke in Poljske preko Rusije do Mersine in čakali na ladjo kakor mi. Bogve kdaj so že raztrgali svoje prvotne uniforme. Rusija jih je opremila na novo. Imeli so vsi enake sandale in platnene hlače. Tudi srajce so imeli, nekateri po dve, in sami so si vse prali. Za hrano so bili zelo dobro preskrbljeni.

Po treh tednih čakanja je prišla egiptovska ladja, majhna in umazana. Že ponoči smo se vkrcavali. S čolni smo se prepeljali na ladjo. Naša družina je bila v zadnjem čolnu z nekako petdesetimi legijonarji. V čolnu ni bilo luči, tesno so sedeli dečki drug ob drugem, vsi tako mladi, in tiho se je oglašila slovanska pesem v črno noč. Žal mi je bilo vse te mladine. Odkod prihajajo in kam gredo? Radi gredo v smrt, v tuje kraje zato, da pomagajo do svobode vsak svoji zasužnjeni domovini. Gledala sem nazaj na Mersino in se spomnila na veliko noč v turškem mestu. Prelepo je obrežje v Mersini in tam stoji med vrtovi majhna in zelo rečna grško-pravoslavna cerkev. Na Veliko soboto sem videla ljudi, ki so vstopali vanjo. Teško mi je bilo srce. Tujko sem se počutila v tem božjem hramu. Grčija se je takrat še držala, Jugoslavije pa ni bilo več. Duhovnik je pel in trije pevci so mu odgovarjali. Solze so mi priče lezli po licu. Hotela sem se izmuzniti iz cerkve, da bi kdo ne videl, kako mi je hudo. Tisti hip je bilo božje opravilo končano in ljudje so odhajali. Stopila sem za steber. Toda ker se tam pravoslavni najbrže vsi poznajo, mi je najstarejša od žena nenadoma prinesla kos kruha in mi rekla: "Mislim, da ste tujka, toda jejte z nami naš kruh." Govorila je francosko in me vprašala, odkod sem. Naenkrat jih je bilo mnogo okoli mene in so me objemale in poljubovale in ena mi je rekla: "Nič ne marajte, vse bo še dobro! Vse matere mislimo na vse sinove, ne samo na svoje." In tako sem mislila jaz v čolnu: "Bog vam daj zdravje, fantje, in da bi se vsi srečno vrnilo domov." Dva dni in pol smo se vozili, zadnji dan skozi mnska polja. Težak je vstop v Hajfo. Srečni smo bili, ko smo prišli v hotel. Majhen, a izredno čist ži-

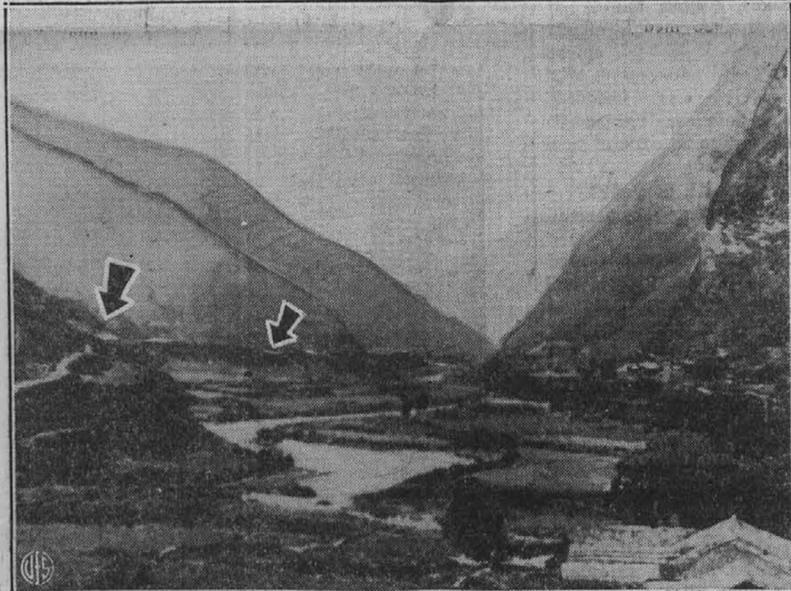
dovski hotel. Ko smo se vpisovali, je ravnatelj hotela rekel mojemu možu, ki je nekoliko nervozno iskal svoj potni list po žepih: "Le počasi, saj niste prvi, ki se ne more spominjati na svoje ime." To se pravi, da je mnogo beguncev z napačnimi potnimi listi prošlo skozi dotični hotel. Izvedeli smo že spotoma, da je vlada z mladim kraljem v Jeruzalemu. To seveda ni bila več ona vlada, ki je kapitulirala, marveč vlada, ki je po volji naroda dala Hitlerju udarec v obraz, prvega, ki ga je dobil. In moji mož se je takoj stavil na razpologo vladi, ki ga zelo ljubeznjivo sprejela in odločila, da ga pošlje v Ameriko. Hvala Bogu, da smo odslej smeli živeti pod svojimi imeni in z jugoslovanskimi potnimi listi.

Bila sem zelo vesela, da je bil moj mož določen za Ameriko. Že pred leti je bila njegova želja, da bi šel pogledat, kako je tukaj. Zanimale so ga politične in kulturne razmere v tej največji demokraciji sveta, želel si je osebnih stikov z našim slovenskim življenjem. Takrat — še pred leti — mi je rekel, če pojdem z njim, kar sem odločno zavrnila z motivacijo, da na svetu ni misliti, da bi jaz šla na morje, iz enostavnega vzroka, ker se široke vode bojim. Takrat iz moževega potovanja v Ameriko ni bilo nič, ker se je mednarodni položaj v Evropi že zelo poslabšal. Sedaj pa sem bila v Jeruzalemu in smo se odpravljali na pot. Vozili smo se na ogromni angleški ladji skozi Rdeče morje in po Indijskem oceanu, tri tedne do Cape Towna. Cape Town je prekrasno mesto, tri mesece smo bili tam in se vozili potem še tri tedne do Amerike. Tačas bi se bila prepeljala petkrat iz Evrope v Ameriko. Vode pa se še zmeram bojim. Samo kadar bo treba iti nazaj, se je ne bom bala in Bog nam pomaga vsem skupaj, da bi bilo to kmalu.

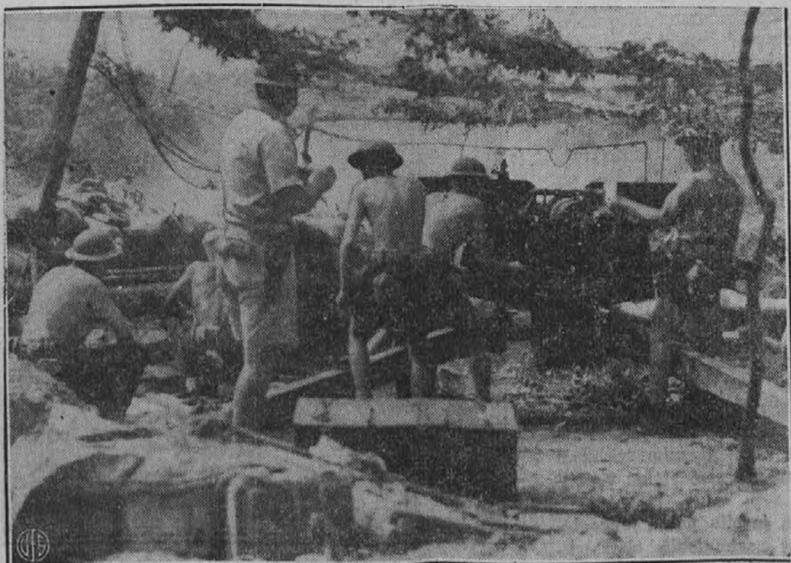
MALI OGLASI

Ugodna prilika

Naprodaj je hiša, v kateri je trgovina in stanovanje. Dobra investicija. Hiša se nahaja na 6107 St. Clair Ave. Za podrobnosti vprašajte v prodajalni na 6410 St. Clair Ave. (125)

Ko je bila Kitajcem zaprta pot po Burm a cesti, so se kitajski kuliji pričeli posluževati stare karavanske poti skozi Južni Tibet v prizadevanju, da prinesejo svojim četam potrebne zavaril in obvez ter drugih vojniških potrebščin. Puščice kažejo, kjer vodijo te karavanske poti iz Severne Indije preko Himalaje.

Gornja slika nam predstavlja ameriške topničarje nekje v Avstraliji, kamor se vedno prihajajo sveže naše čete. Vojaški izvedenci sodijo, da bodo Japonci kmalu napadli tudi to zaščitno močno postojanko v Pacifiku.

Only when it's Safe!

Ako hočete imeti dobro in stalno barvano hišo, tedaj jo pobarvajte z DUTCH BOY mešano barvo, ki je pripravljena za barvanje. Popolnoma garantirana. Dobi se pet galon skupaj za \$16, en galon po \$3.50 in četrt galone za \$1. Kupite jo sedaj, dokler imamo še polno zalogo, čeprav ne nameravate barvati takoj. Za prihodnje leto ne vemo, kako se bo dobila radi pomanjkanja svinca. Lahko jo naročite takoj, plačate nekoliko na račun in mi vam je shranimo, dokler je ne boste rabili.

Grdina Hardware

6127 ST. CLAIR, AVE.

POZOR! Naša trgovina bo odprta danes ves dan radi praznika v soboto in bo zaprta ves dan v soboto 30. maja.

RDEČA KOKARDA

ROMAN IZ VELIKE REVOLUCIJE

STANLEY WEYMAN

Froment je mahnil z roko, naj mirujejo.

"Ne, gospoda," je rekel živahno. "Narobe, tudi mi bomo imeli svojo trobojnico: 'Živelo vse troje!' je v zboru zaklicalo sto glasov. Klic se je razširil na bližnje strehe in okna, razlil se po sosednjih ulicah in le nerad zamrl v daljavi.

Z veliko, viteško gesto je vzel Froment klobuk z glave.

"Hvala, gospoda," je izpregovoril. "V ime kralja, v ime njegovega Velikanstva se vam zahvaljujem. V mesto Nimes in v vas gospoda, so danes uprte oči vse Francije. Za svobodo! Za svobodo življenja; ali naj damo podlim pisunom, da jo zadavijo? Za svobodo molitve; zoper tiste, ki ugrabljajo Boga in oskrnjajo njegova svetišča! Za svobodo gibanja; da vsaj francoski kralj ne bo več jetnik! Ali naj vam rečem še kaj?"

"Ne, ne! Ni treba!" so zahrumeli gostje, mahaje z meči in klobuki.

"Toda ne dodam ničesar več —" je nadaljeval. "Dovolj bo besed! Toda pokazati hočem, da vsaj tukaj v Nimesu spoštujemo Boga in kralja ter puščamo njunim zvestim svobodo! Za menoj, gospoda! Pojdimo v mesto, da pregledamo kraljevske straže in vidimo, ali se kdo upa zavpiti: 'Doli kralj!'"

Hiša se je stresla od pritrjujočega in pretečega hrupa in malo trenutkov nato je drla vsa družba po stopnicah. Dvorana je bila že do polovice izpraznjena, ko sem začutil, da se nekdo dotika mojega komolca. Froment je stal za menoj. "Vi ostanete tu, gospod," je velel s pomembnim glasom, nepremično mi gledaje v oči. "Če bi nam predla slaba, vam menda ni treba še posebej priporo-

ČE STE BOLNI

Ako trpite na nerednosti v želodcu, jetrih, ledicah, vranici, revmi, visokem pritisku krvi, ali zastareli poškodbi, pridite k meni, da vidim, kaj morem storiti za vas. Imel sem velik uspeh v 25 letih v takih slučajih. Jaz se poslužujem stare evropske in najnovejše metode bolnišnic pri zdravljenju. Pridite do doktorja, ki razume vaš materin jezik in vam lahko razloži na razumljiv način.

DR. PAUL W. WELSH

HYDROPATHIC CLINIC
(specialist v starih boleznih)
Uradne ure:
1 do 5 popoldne, razen v sredo
423 Citizens Bldg.
850 Euclid Ave.
Telefon: MAin 6016.

OBLAK MOVER

Se priporoča, da ga pokličete vsak čas, podnevi ali ponoči. Delo garantirano in hitra postrežba. Obrnite se z vsem zaupanjem na našega starega znanca

JOHN OBLAKA

1126 E. 61st St.
6122 St. Clair Ave.
HE 2730.

"Kdo jo je naskočil?" sem vprašal.

Toda mož je skomignil z rameni in se še bolj radovedno zagledal v daljavo. Nekaj časa se ni zgodilo nič posebnega; zdajci pa, kakor da so se nenadoma odprla vrata, ki so dotlej zadrževala hrup, je izbruhnilo gromovito kričanje in ogromna množica se je razlila v ulico pod menoj, obdajaje skupino menihov s križem na sredi njeno vpitje ter jo spremljal z očmi proti kasarnam, odkoder se je sunkoma razlegalo streljanje. Sodil sem, da utegnejo biti ojačenja, ki so prišla Fromentu na pomoč. Ko sem nato po naključju pogledal na spodnjo streho, sem videl, da je polovica služinčadi izginila in da smukajo po dotlejš zapuščenih ulicah posamezne človeške postave. Trepet me je izpreletel. Zaloigra se je razpletala hitreje, nego sem mislil.

Poklical sem enega izmed služabnikov in vprašal, kje so dame.

Z bledim obrazom je dvignil oči proti meni:

"Ne vem, gospod," je rekel kratko in takoj odvrnil pogled.

"Ali so spodaj?"

Toda njegova pozornost je bila prklenjena drugam; namestu odgovora je samo nestrno zmajal z glavo. Ker nisem hotel ostaviti svojega opazovališča, sem mu ukazal, naj stopi h gospe de Saint-Alais in ji sporoči moje poklone ter jo naprosi, da pride k meni. Prav za prav sem se čudil, da ni še sama storila tega, kakaj ženske se nerade ustavljajo izkušnji, da bi videle, kaj se godi.

A mož je bil preveč zbeigan, da bi se bil utegnil ukvarjati s kom drugim kakor s samim seboj — mislim, da je bil kak kuhar — in se ni gnil z mesta; le njegovi tovariši so odgovarjali namestu njega:

"Tako, gospod, takoj."

Potrpljenje me je minilo; stekel sem k lestvici, splezal dol in stopil naravnost k njim.

"Lopovi!" sem zakričal.

"Kje so dame, vas vprašam!"

Nekateri so se zdrznili in se okrenili k meni.

"Kaj pravite, gospod?"

"Kje so dame?" sem srdito ponovil.

"Oh, nisem vas takoj razumel," je posmehljivo odvrnil tisti, ki je stal najbližje mene. "Šle so molit v kapelico, gospod."

"V kapelico?"

"I kakopak: h kapucinom."

"Toda jih ni več tu?"

"Ne, gospod," je odvrnil, gledaje v stran. "Toda ... kaj se godi?"

Zvabljen po hrupu se je oddaljil od mene. Šel sem za njim do naslona in sem se sklonil dol. Glavna ulica je bila polna množice, ki je v neredu drla proti nam, neprestano obračaje glave in gledaje nazaj.

Služinčad je kmalu uganila, kaj to pomeni. Razkropila se je, kakor bi trenil. Z vzkliki: "Premagani smo!" so se sputili po strehi in jo udrlj po stopnicah. Kako minuto sem še ostal na preži; toda hudournik bežečih je venomer naraščal, njihov tek je postajal čedalje hitrejši, čedalje bolj pogosto so se ozirali nazaj in čedalje bolj krčevito je sleherni stiskal svoje orožje; bojni trušč, rjovenje, kričanje in pokanje se je približevalo; in tako je bil moj sklep kmalu storjen. Ubral sem jo po stopnicah in odhitel v spodnje nadstropje, kjer je bila Denizina soba. Pritisnil sem na kljuko — in odskočil: soba je bila zaklenjena! Z glasnim vzklikom razočaranja sem stekel v pritličje.

Veža je bila polna mrkogledih in razburjenih oboroženec; z vnanje strani so jo oblegali drugi, ki so se na vse kriplje trudili, da bi se prerili vanjo. Še malo bi bil počakal,

pa bi bil našel stopnice polne ljudi in se ne bi bil mogel nikamor ganiti s strehe. V prvem trenutku me je gneča malone zmečkala ob zidu. Tedajci pa sem opazil nedaleč od sebe enega izmed služabnikov in sem ga potegnul za rokav:

"Kje sta gospa in gospodična de Saint-Alais?" sem ga vprašal. "Ali sta se vrnili? Ali sta tu?"

"Ne vem," je dejal, umikaje mi oči.

"Ali sta nemara še v kapelici?"

"Ne vem, gospod," je nestrno ponovil.

In ker je v tem menda zagledal tistega, ki ga je iskal, me je z brezobzirnostjo strahopetca pahnil od sebe ter izginil med množico.

V hiši je bila taka zmešnjava, tak krk in vik, da nisem vedel, kaj naj storim. Ta je klical Fromenta, oni je zahleval, naj zapro vrata; tu so vpili, da je vse izgubljeno, ondi da je treba spraviti smodnik iz kleti. Dolgo se nisem mogel rešiti iz gneče, ki me je metala sem ter tja. Le kje so bile ženske? Kje so bile? Pamet mi je ugašala od te negotovosti. Tisti, ki sem jih ustavljal, so se me srdito otresali in odgovarjali, da ne vedo. Ne Fromenta ne Saint-Alaisa ne drugih poveljnikov ni bilo videti med njimi.

Moje edino upanje je bila Fromentova vrnitev. Toda po minuti jalovega čakanja, ki se mi je zdela dolga kakor stoletje, sem izgubil vso potrpežljivost in sem si s silo utrl pot do vrat, ki so vodila v glavno krilo poslopja.

Tudi tu je vladal strašen nered: med tem, ko so nekateri valili sode s smodnikom iz kleti, so drugi že plenili po hiši. O ženskah ni bilo ne duha ne sluha. Kakor iz uma sem se vzpel po prvih stopnicah v drugo nadstropje ter planil izno-

va proti Denizini sobi ... Vse zaman; vrata so bila še vedno zaklenjena in niti najmanjši glas mi ni odgovoril, ko sem jel klicati in razbijati po njih!

Pomislim sem, da je markiza nemara na strehi. Ze sem se hotel vzpeti nanjo, a tedajci mi je prišlo na um, da bi utegnil najti na povratku stopnice zabasane; preklinjaje nespamet, ki me je bila gnala iz veže, sem se naglo obrnil in stekel v pritličje, kar so me nesle noge.

Prišel sem baš za časa. Ko sem stopil skozi ena vrata, se je prikazal med drugimi Froment s peščico svojih zvestih, izmed katerih so nekateri nosili zelen trak, harvo vojvode Artoiškega. Njegova visoka postava je presegala vse druge. Videl sem, da je ranjen; curek krvi mu je tekel po licu in njegove oči so se bleščale z brezumnim bleском. Toda bil je miren kakor zmerom; njegova oblast do okolice je bila še vedno tolikšna, da se je hrup mahoma polegel. Gneča in zmešnjava sta prestali in kakor bi trenil, je bil sleherni na svojem mestu. S konca ulice se je slišalo rjovenje sovražne množice; očitno se je bil Froment umaknil pred to premočjo. Vendar pa je bilo videti, da odločnost že zmaguje nad strahom in da upanje izpodriva obup.

S praga, kažoč z izstreljenim samokresom, ki ga je držal v roki, zdaj sem, zdaj tja, je s kratkimi besedami odredil, naj zadela vrata, ter razposlal svoje ljudi na postojanke. Množica, ki je dotlej napotovala sama sebi, se je razkropila in Froment me je zagledal. Mignil mi je, naj stopim bliže.

Če je igral vlogo, tedaj mi bodi dovoljeno pripomniti, da jo je igral plemenito. Niti ob tej uri, ko sem se slutil, da je vse izgubljeno, ni izražal njegov obraz nikakega strahu in v njegovih besedah ni bilo senčice komedijantstva.

"Hitite iz hiše," mi je šepnil tiho ter z naglim mahljajem zavrnil vprašanja, s katerimi sem ga hotel obsuti: "evo, skozi tale vrata in skozi stranski izhod ob znožju onih stopnic. Pred cerkvijo sv. Genoveve najdete konje. Tukaj je vse izgubljeno!" S temi besedami mi je stisnil roko in me porinil proti izhodu.

"A gospodična Deniza!" sem vzkliknil. "Ni je v hiši!"

"Kako!" Osuplo me je pogledal in obraz se mu je zmračil. "Ali se vam meša? Mar hočete reči, da je odšla?"

"Ni je tu," sem ponovil.

"Rekli so mi, da je šla z gospo de Saint-Alais v kapelico, a vrnili se še nista."

"Kak! norišnica!" je vzrožil in strahovito zaklel. "Bog naj jo čuva!" je ponovil dvakrat zaporedoma.

Pomolčal je; nato je srečal

moj pogled, ki je moral biti poln groze, in udaril v hrupni smeh.

"Nu, a končno, kaj za to? je rekel razburjeno. "Zdaj ti čimo vsi v isti vreči! Vedim, se, kakor se spodobi plemičem. Jaz za svojo osebo sem storil vse, kar sem mogel ... Slišite! Vzdignil je roko: hiša se je stresla od mušketne salve; nato je kričnil neko povelje. Okna in vrata so bila zadela kamenjem, kakršno uporabljajo za tlakovanje cest; v nadzemstilo za dnevno svetlobo so bili prižgali svetiljke, ki so dajale dolgi, surovo pobeljeni dvorani čudno turbobno lice. (Dalje prihodnjic.)

MAKE EVERY PAY DAY BOND DAY

Predsednik republike Peru, Manuel Prado, je bil na svojem obisku v Zed. državah gost predsednika Roosevelta v Beli hiši. Ob priliki obiska se je podal tudi v Mt. Vernon, Va., kjer je položil venec na Washingtonov grob.

UČITE SE ANGLEŠČINE

iz Dr. Kernovega

ANGLEŠKO-SLOVENSKEGA BERILA

"ENGLISH-SLOVENE READER"

kateremu je znižana cena in stane samo: \$ 2.00

Naročila sprejema

KNJIGARNA JOSEPH GRDINA
6113 St. Clair Ave. Cleveland, O.

Filipinski predsednik Manuel Quezon je dospel s svojo družino v San Francisco, ko se mu je posrečilo še pravčasno pobegniti iz Filipinov. Od leve na desno so: Maria Zeneida, Mrs. Aurora A. Quezon, Maria Aurora, Manuel, ml. in predsednik Quezon.

Sveža zaloga cigaret, ki so jo prejeli vojaki v odsvražnika obkoljeni trdnjavi Corregidor, je povzročila veliko veselja med njimi. To je zadnja slika iz te trdnjave predno so jo zavzeli Japonci.

AMERIŠKA DOMOVINA

bi morala biti

v

vsaki slovenski hiši